15

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Εἰς τὸν ἐν ἱεροδιακόνοις ὁσιώτατον καὶ μουσικώτατον κὺρ Νικηφόρον Ἰωάννου Ῥαγουζῆ Ἐπίγραμμα ὀφειλόμενον.

Τὸν Νικομάχου καὶ τῆς Φαιστίδος Ἐκγεγαῶτα
Αἰνείτω πᾶς τις· καὶ γὰρ ἔφη σκοπέειν,
ΟΥ᾽χ ὅτις μεγάλης ἔφυ, μᾶλλον δ᾽ ἄξιος εἴη.
Ἐκ Σικίνου γὰρ φὺς, τῆς ἐπέχεις Πτόλιος,
Εἶ μέγ᾽ ὄνειαρ ἐπιφροσύνῃσι τεῇσι καὶ Κόσμος,
Μολπῇ μὲν θέλγων, γράμμασι δ᾽ ὕιας ἄγων.

ΑΝΤΙ-

Ε.Υ. Δ.της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Α'ΝΤΙΓΠΑΠΑΣ, Η' ΜΟΝΟΜΑ'ΧΟΣ

ἤτοι

Βίος καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν προμάχου καὶ φύλακος τῆς ὀρθοδόξου Πίστεως ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν, Μάρκου Ἐφέσου, τοῦ ἐπικλην Εὐγενικοῦ.

Ἀπολυτίκιον εἰς αὐτὸν τὸν μέγαν Ἱεράρχην.

ἦχος γ'. Θείας Πίστεως.

Θείως Πίστεως ὁμολογίᾳ, μέγαν ἔδειξατο ἡ Ἐκκλησία, ζηλωτὴν σὲ Θεῖε Μάρκε παγεύφημε, ὑπερμάχουντα πατρῴων φρονήματος, καὶ καθαιροῦντα τοὺς σκότους ὑψώματα· ὅθεν αἱρέσιν, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τοῖς σὲ γεραίρουσι.

ΚΟΝΤΑ'ΚΙΟΝ.

Πανοπλίαν ἄμαχον ἐνδεδυμένος, τὴν ὀρθὴν κατέστρωσας τῆς δυτικῆς ἀνταρσίας, ὄργανον τοῦ παρακλήτου γεγενημένος, πρόμαχος τῆς Ἐκκλησίας προβεβλημένος. διὰ τοῦτο σοὶ βοῶμεν, χαίροις Μάρκε τὸ μέγα πλέος τῶν ὀρθοδόξων καὶ καύχημα.

ΠΡΟΟΙ'ΜΙΟΝ.

Τὰ ὑπερφυῆ καὶ παράδοξα τῆς θείας Πίστεως ἀποτελέσματα, εἶναι βέβαια κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἀνώτερα ἀπὸ κάθε νοῦν καὶ διάνοιαν· διὰ τοῦτο καὶ δύνανται ἀναντιῤῥήτως, καὶ εἰς τὴν ἀσε-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΜΗΜΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΠΕΤΣΙΟΣ
Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀσεβεῖς νὰ δείχνωσι τὸν ἀληθινὸν Θεὸν, ᾗ μόνου δημιουργὸν τῆς κτίσεως, καθὼς εἰς τὰς ἡμέρας τῶν θείων Ἀποστόλων, ᾗ τῶν ἁγίων Μαρτύρων, ποταμηδὸν ἐπέρρεφον τὰ ἔθνη ἐλκόμενα ἀπὸ τὰ παράδοξα ἔργα τῆς Πίστεως, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος ᾗ τὸν λόγον βεβαιοῦντος, διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. δύνανται δὲ αὐτὰ τὰ ἴδια νὰ ὁδηγοῦν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ᾗ ἐκείνας τὰς χριστιανὰς, ὅσοι κακῶς ᾗ ἀφρόνως μὲ τὰς αἱρετικάς των πλάνας ξεμακρύνουσιν ἀπὸ τὴν μίαν ᾗ ἀληθινὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν κοινῶς ὀνομάζομεν ὀρθοδοξίαν ᾗ εὐσέβειαν.

Ἕνα ἀπὸ τὰ ὑπερφυέστατα ἔργα τῆς θείας πίστεως, διὰ νὰ ἀφήσω κατὰ τὸ παρὸν ὅλα τὰ ἄλλα, εἶναι, ἀδελφοί μου ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ, ἡ ἁγιότης τῶν ἀνθρωπίνων λειψάνων, ἢ ἁπλῶς εἰπεῖν, τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτο ὅταν δοθῇ, ᾗ ὁμολογηθῇ, δηλονότι, πῶς ὁδεῖνα ἄνθρωπος ἡγίασε, πῶς τὰ λείψανά του ἐκπέμπουσιν εὐωδίαν ἄῤῥητον ᾗ ἀσύγκριτον, πῶς θαύματα ἐνεργεῖ παρράδοξα ᾗ ἐξαίσια, τοῦτο λέγω, ὅπου εἶναι ἕνα θαῦμα πηγὴ μυρίων ἄλλων θαυμάτων, τοῦτο ὅπου δὲν δύναται νὰ τὸ καυχηθῇ καμμία ἄλλη ἀπὸ τὰς ψευδωνύμους ἐκείνας θρησκείας, τοῦτο, ὅπου ἐξ ἁπάντος δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία κρίσις τοῦ ἀδεκάστου βραβεῖου, τοῦτο λέγω δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ μία λαμπρὰ ᾗ ἀναντίῤῥητος ἀπόδειξις, ἡ ὁποία ὑψηλότερον ᾗ μεγαλοφωνότερον ἀπὸ κάθε σάλπιγγα βοᾷ ᾗ κηρύττει εἰς ὅλα τὰ πεπλανημένα γένη καὶ συστήματα τῶν αἱρετικῶν, πῶς μία εἶναι ἡ καθαρὰ ᾗ ἁγία πίστις, ἡ θεία ᾗ θεῷ εὐάρεστος. αὐτὴ δηλαδὴ ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. ἐπειδὴ, ἀνίσως, ᾗ κατὰ τὴν ἁγίαν γραφὴν, μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν ἀπέχει ὁ Θεός, πῶς εἶναι δυνατὸν, ἐκ τοῦ ἐναντίου ᾗ νὰ ἀποτελῇ μάλιστα ἁγίους, ἀνθρώπους αἱρετικούς,

κὺς, βλασφήμους κ᾽ δυσεβεῖς. διὰ νὰ ἀποδείξη ἄνθρωπον ἅγιον εἰς μίαν Ἐκκλησίαν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἐπαναπάυεται εἰς ἀυτὴν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τίς δὲν τὸ ἠξεύρει; διατὶ ἀυτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ μία κ᾽ μόνη Ἐκκλησία ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ θεάνθρωπος Ἰησοῦς ὑπεσχέθη νὰ στείλη τὸ Πνεῦμά τυ, κ᾽ νὰ μένη μὲ ἀυτὴν εἰς τὸν αἰῶνα.

Αἱρετικοὶ λοιπὸν κ᾽ κακόφρονες ἄνθρωποι, ὅσοι ἀφρονέσατα, ἢ εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑπερυσίου κ᾽ ἀκαταλήπτυ θεότητος, λαλεῖτε ἄδικα, ἢ εἰς τὴν ἄῤῥητον οἰκονομίαν τυ̃ μονογενυ̃ς, βέβηλον κ᾽ μιαρὰν κινεῖτε γλῶσσαν, πύλαι, κ᾽ σώματα τυ̃ Ἅδυ, καθὼς σᾶς ὠνόμασεν, ὁ ὑφ᾽ ὑμῶν βλασφημούμενος Δεσπότης, ἀκούσατε ὅλοι κ᾽ μάθετε· μία εἶναι μία κ᾽ μόνη ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία ἡ ἀληθινὴ, ἡ νύμφη ἡ καλὴ κ᾽ Ἐκλεκτὴ, καθὼς τὴν ὀνομάζει ὁ νυμφίος της, μία εἶναι λέγω ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ἐπαναπάυεται τὸ πνεῦμά τυ τὸ ἅγιον· εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει ἀποτεταμιευμένυς τοὺς θησαυροὺς τῶν θείων τυ χαρισμάτων· ποία εἶναι τάυτη; ἀυτὴ ἡ ἐδικήμας ἁγία μήτηρ, τυ̃τ᾽ ἔστιν ἡ Ἀνατολική· πόθεν δῆλον; ἀπὸ τὴν ἁγιότητα τῶν τέκνων της· Ἁγία ἡ ῥίζα, ἅγιοι κ᾽ οἱ κλῶνοι· ἐπειδὴ ἂ δύναται δένδρον σαπρὸν, ποιεῖν καρποὺς καλούς· δὲν πίστευεται; ἐξ ἀριθμήσομαι ἀυτὺς, κ᾽ ὑπὲρ ἄῤῥυθμον πληθυνθήσονται.

Ἀλλ᾽ ἐγὼ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ἀφίνωντας ἐκείνυς νὰ πλανῶνται ἀθλίως μέσα εἰς τὰ σκότη τῶν αἱρέσεώντυς, ὅσοι ἀθελοκάκως κλείοντες τὺς ὀφθαλμὺς τῆς ψυχῆς βλέποντες δὲν βλέπουσι, κατὰ τὸ γεγραμμένον, τὸ φῶς τῆς ἀληθείας; εἰς ἐσᾶς ἤδη στρέφω τὸν λόγον, κ᾽ ἐσᾶς ἐρωτῶ

ἀνίσως πρέπει νὰ κηρύττωμεν κάθε ἄλλον ἅγιον τῆς Ἐκκλησίας μας, εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἁγίας μας πίστεως, ἐναντίον τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων αἱρέσεων, δὲν πρέπει νὰ ἀνακηρύττωμεν περισσότερον τοὺς νέους ἁγίους μας, ἐναντίον τῶν αἱρέσεων τούτων, ὁπού καὶ μᾶς πλησιάζουν, καὶ μᾶς πολεμοῦν ἀκαταπαύστως τὴν σήμερον, ὅτι λογῆς εἶναι μάλιστα οἱ δυσσεβέστατοι λατῖνοι; οἱ ὁποῖοι τόσον μαίνονται, καὶ τόσον λυσσῶσι καθ' ἡμῶν, ὥστε ὁπού, διὰ νὰ μᾶς παρασήσουν τελείως ἀπωλεσμένους, αὐθαδιάζουσι καὶ κηρύττουσιν οἱ ἀναίσχυντοι, πῶς ἀπὸ τὸν καιρόν, ὁπού ἐχωρίσθηκαν αὐτοὶ ἀπὸ ἡμᾶς, ἡ Ἐκκλησία μας δὲν ἐκαρποφόρησε πλέον κανένα ἅγιον, συκοφαντίαν καὶ ψεῦμα τόσον φανερὸν, ὅσον, οὐδὲ δύναται κατὰ ἀλήθειαν τινὰς νὰ ἐπαριθμήσῃ τοὺς ἁγίους, τόσον ὁσίους, καὶ ἱεράρχας, ὅσον καὶ μάρτυρας, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ σχίσμα, καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ σχίσματος, ἔλαμψαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας; Λοιπὸν διὰ νὰ ἐμφράττωνται τὰ ἀπύλωτα τούτων στόματα, καὶ νὰ μὴν ἀπατῶσι τοὺς ἁπλουστέρους τοιαῦτα συκοφαντοῦντες, πρέπει ὅσον εἶναι δυνατὸν, τοὺς μετὰ τὸ σχίσμα τούτους ἁγίους μας, νὰ προβάλλωμεν καὶ νὰ περιχροτοῦμεν περισσότερον, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας.

Ἀλλὰ πόσον περισσότερον ἤθελαν φροντίσῃ ἐκεῖνα τὰ βλάσφημα στόματα, καὶ πόσον περισσότερον ἤθελαν καταισχυνθῇ οἱ πάντολμοι καὶ ἄδικοι, ὅταν τοῦτοι οἱ ἐδικοί μας ἅγιοι, δὲν εἶναι ἀπὸ ἐκείνους, ὁπού ἔφυγαν εἰς τὰς ἐρήμους, μακρὰν ἀπὸ τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ ζήσουν ἐκεῖ μὲ τὴν ἀπραγμοσύνην καὶ ἀταραξίαν τῆς ἡσυχίας, μόνοι μόνῳ Θεῷ συλλαλοῦντες, καὶ διὰ τῆς ἱερᾶς ἡσυχίας τὰς καλὰς ἀναβάσεις τῶν θείων ἐμ-

φρά-

φάσεων καὶ ἐλλάμψεων, εἰς τὴν καρδίαν τους διατι-
θέμενοι, ἕως ὅτε καὶ τὸ τέλειον τῆς θεώσεως ἔφ-
θασαν; ὅταν λέγω αὐτοὶ οἱ νέοι ἅγιόι μας, δὲν
εἶναι τῆς ἐρήμου θρέμματα, ἀλλὰ μάλιστα εἶναι
ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, ὁπού καὶ μὲ λόγους, καὶ μὲ διαλέξεις,
καὶ μὲ συγγράμματα, καὶ μὲ διαφόρους ἀγῶνας καὶ
τρόπους, ἀντέσησαν, ἐπολέμησαν, καὶ παντα-
τῆς οἰκουμένης ἐκατασηλίτευσαν, τὰς ἐδικάς των
κακοδοξίας καὶ ἀθεωτάτας αἱρέσεις; πόσον λέγω
περισσότερον ἤθελαν καταισχυνθῆ, ὅταν αὐτὰς
ἐκείνους, διὰ νὰ εἰπῶ μὲ ἕνα λόγον, τὰς ἐδικάς
των ἐχθρὰς, ὁ Θεὸς ἐδόξασε καὶ ἐτίμησε τοσοῦ-
τον, ὥστε ὁπού καὶ ἁγίους εἰς τὸν Κόσμον τοὺς ἀνέ-
δειξε, φανερώνωντας μὲ τοῦτο, πῶς ἐδέχθη ὡς
ὀσμὴν εὐωδίας, ὅλας ἐκείνας τοὺς ἀγῶνας, ὁπού
ἐσυγχρότησαν ἐναντίον αὐτῶν τῶν δυσεβῶν;

Τοιοῦτον λοιπὸν ἐγὼ, χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι,
ἐνάμεσα εἰς πολλὰς ἄλλας, ἤ νὰ εἰπῶ καλλι-
τερα, καὶ ὑπερπολλὰς ἄλλους τοιούτους ἁγίους, εἰς
ὅλα τὰ ὀρθόδοξα τῶν πιστῶν συστήματα τὸν ἁ-
γιώτατον Μάρκον τῆς Ἐφέσου παρρησιάζω σή-
μερον. Μάρκον ἐκεῖνον λέγω, τὸν ὁποῖον ἡ Ἀ-
νατολὴ ἀνέτειλεν, ἀλλ' ἡ Δύσις ἔφριξε. Μάρ-
κον ἐκεῖνον τὸ καύχημα τῆς Ἀσίας, καὶ Μάστιγα
τῆς Εὐρώπης. Μάρκον ἐκεῖνον τὸν φωστῆρα τῆς
Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ κεραυνὸν τῆς δυτικῆς
ἀγερωχίας. Μάρκον ἐκεῖνον, τὸ στόμα τῶν θεο-
λόγων, τὴν δόξαν τῶν ὀρθοδόξων, τὸν ὑπερθάυ-
μαστον ἀθλητὴν, τὸν μόνον ἀήττητον καὶ ἀδαμάν-
τινον ἄνθρωπον. Μάρκον ἐκεῖνον λέγω, τὸ θαῦ-
μα τῶν αἰώνων· τὸν ὁποῖον πολλοὶ καὶ πάμπολλοι κη-
ρύττουσι καὶ λέγουσι, μὰ ὅλοι καθὼς πρέπει δὲν
τὸν ἐξεύρουσι. Τοῦτον λέγω σήμερον ἐγὼ παρρη-
σιάζω εἰς τὸ θέατρον ὅλης τῆς οἰκουμένης. Μᾶλ-

λου δὲ, ὄχι ἐγὼ, ἐπειδὴ πόσης ἐξουσίας ἄνθρωπος εἶμαι τὸ κάθαρμα ἐγὼ, διὰ νὰ παραξήσω ἕνα τοιοῦτον ἔργον; ὄχι λέγω ἐγώ· ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ταὐτὸν εἰπεῖν ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν· τῇ ὁποίᾳ τὴν ἀπόφασιν ἀκολουθοῦσα πάντοτε, ἐκείνης μόνης ἔμαθε νὰ κανονίζῃ διὰ ἁγίους, ὅσους εἶδε, πῶς ἐδόξασεν ἄνωθεν, διὰ τῶν ὑπὲρ φύσιν θαυμασίων ἡ τερατουργὸς δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου.

Εἶπα, πῶς ὅλοι καθὼς πρέπει δὲν τὸν ἠξεύρουσι· διατὶ δὲν ἀμφιβάλλω, πῶς εἶναι πολλοὶ, καὶ πάμπολλοι, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ, σχεδὸν οἱ πάντες, ὁποῦ δὲν ἠξεύρουσι, πῶς αὐτὸς εἶναι βεβαιότατα ἕνας μέγας ἅγιος, καὶ κατὰ ἀλήθειαν πατὴρ θεοφόρος, καὶ διδάσκαλος ἀπλανὴς τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ τὸ αἴτιον, ἐπειδὴ εἰς τὰ μηνολόγια, καὶ ὡρολόγια δὲν εὑρίσκεται ἡ ἱερὰ μνήμη τῆς ἡμέρας του· τὸ ὁποῖον εἶναι ἀδύνατον, πρῶτον μὲν, διατὶ εἶναι πολλὰ ὑψηλός· δεύτερον δὲ, ὅτι τὰ βιβλία ταῦτα τυπώνονται εἰς τὴν Βενετίαν, ἤγουν ὑποκάτω εἰς τὰ ὅμματα τῶν ἀκρων τοῦ ἁγίου τούτου ἐχθρῶν.

Λοιπὸν, ἂς ἠξεύρῃ, καὶ βέβαιος ἂς εἶναι κάθε ἀνατολικὸς χριστιανὸς, πῶς ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία, τὸν Ἱερὸν Μάρκον τοῦτον, καὶ ὡς ἅγιον τὸν ἐγνώρισε, καὶ μὲ ἐτήσιον ἑορτὴν ἐτιμᾶτο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἡ μνήμη του, πρὸ τοῦ δηλαδὴ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν μὲ τὴν ἅλωσιν. Μαρτυροῦσι τοῦτο καὶ ἄλλοι πολλοὶ, μαρτυρεῖ δὲ μάλιστα ὁ Ἱερὸς Νεκτάριος ὁ Ἱεροσολύμων, ὅστις λέγει τὸ ἤκουσεν ἀπὸ ἄνθρωπον, ὁποῖος ἦτος ἄνθρωπος νέος ὢν, τὸ ἤκουσεν ἀπὸ ἐκεῖνον, ὁποῦ ἔφθασε νὰ ἰδῇ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν λαμπρῶς τελουμένην εἰς τὸν Γαλατᾶν τῆς Πόλεως· ὠνομάζετο δὲ ἦτος, ὁποῦ ἔφθασε τὴν ἑορτὴν, Ἀγ-

σέ-

σένιος κύπριος, φθάσας εἰς ἡλικίαν χρόνων ἑκατὸν εἴκοσι. μὲ τὸ νὰ συνέβη ὅμως ἡ κοινὴ καταστροφὴ τῆς ἁλώσεως εἰς ἐκείνην τὴν Βασιλεύουσαν, μετὰ ὀλίγους χρόνους ὕστερον, ἔφερε τέλος καὶ εἰς τὴν ἑορτὴν αὐτήν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα πάμπολλα καλά, πλὴν τῆς εὐσεβείας. Ἐντεῦθεν ἠκολούθησε νὰ μὴν εἶναι καὶ εἰς τοὺς πάντας γνωστὴ ἡ ἁγιότης του, μὲ τὸ νὰ ἠφανίσθησαν ἀπὸ παντελῆ τῆς αἰχμαλωσίας, καὶ ὁ βίος καὶ τὰ ἐγκώμια, καὶ ἡ ἀκολουθία τῆς ἱερᾶς του μνήμης, πρὸ τοῦ νὰ διαδοθοῦν εἰς τὰ ἔξω μέρη τῆς Πόλεως.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὁποῦ δύναται νὰ συχώσῃ κάθε λογῆς ἀμφιβολίαν, καὶ νὰ βάλῃ εἰς καθ' ἕνα, καὶ εἰς ἅπαντας τὴν τελειοτάτην πληροφορίαν, εἶναι χωρὶς ἄλλο ἡ αὐθεντία τῆς Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ἡ ὁποία κατὰ τὸ ᾳψλδ'. ἐξεδόθη περὶ αὐτοῦ, ὄχι τάχα διὰ νὰ τὸν θεσπίσῃ τότε πρώτην φορὰν ἅγιον, ἐπειδὴ φαίνεται γεωσὶ ἐκδεδομένη, δηλαδὴ τώρα εἰς τὸν ἐδικόν μας αἰῶνα, ἀλλὰ διατὶ ἐδόθη αἰτία, τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα χρεωσαι νὰ τὴν φανερώσωμεν εἰς τοὺς ἁπλουστέρους, καθὼς τὴν εὑρίσκομεν εἰς αὐτὸ μέσα τὸ συνοδικὸν θέσπισμα· ἔχει δὲ οὕτως.

Εἰς τὴν Νῆσον τῆς περιβοήτου Κεφαλληνίας, κάποιος Συμεὼν βυζάντιος ἐπονομαζόμενος, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἅγιον τοῦτον εὐλάβειαν, ὁποῦ εἶχεν, ἠθέλησε νὰ τοῦ ἐπιτελέσῃ ἑορτήν, πεπεισμένος ὢν δηλαδὴ αὐτὸς εἰς τὴν αὐτοῦ ἁγιότητα. τινὲς ὅμως τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν, ὁποῦ δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν περὶ τοῦ θείου Πατρὸς πληροφορίαν, τόσον Ἐκκλησιαστικοὶ, ὅσον καὶ λαϊκοὶ, ἀντέστησαν ἰσχυρῶς λέγοντες, ὅτι δὲν ἦτον τὸ ἐπιχείρημά του νόμιμον, ἐπειδὴ ὁ Μάρκος ἦτος, ἔλεγον, ἦ δὲν εἶναι πατέρας

τελῶς ἅγιος, ἢ καὶ ἂν εἶναι, ὅμως εἶναι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἀκανόνιστος· καὶ ὅσον κατὰ τοῦτο, αὐτοὶ μὴν ἠξεύροντες, ἔλεγον ὀρθῶς· ἐπειδὴ ἀληθῶς οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, πάντοτε προσμένουσιν εἰς τὰ τοιαῦτα τὴν θείαν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας των. ὅθεν καὶ ἐκεῖνοι ἠξεύροντες καλῶς τὰ ἔθιμα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐσυγχωροῦσαν τὴν ἑορτὴν ἐκείνην, ὡς δηθεν ἀκανόνιστον· καὶ λοιπὸν φιλονεικίας ἐντεῦθεν ἐγερθείσης μεγάλης, περὶ τῆς τοῦ Ἐφέσου ἁγιότητος, ἡ ἁγία Ἐκκλησία μαθοῦσα ταῦτα, καὶ ἄτοπον κρίνασα νὰ μένῃ ἀγνοήμενος ὁμέγας τῆς Ἐκκλησίας φωστὴρ καὶ διδάσκαλος, τύπον ἐξέδωκε καθολικὸν καὶ ἀπόφασιν διαλαμβάνουσαν, ὅτι καὶ ἦτον καὶ εἶναι ἅγιος παρὰ θεῷ δεδοξασμένος ὁ ἱερὸς οὗτος Μάρκος, ὁ τῆς Ἐφέσου ἀξιέπαινος ποιμήν. καὶ ὁ βιλόμενος, ἂς τὸν ἑορτάζῃ ἀκωλύτως, πολλὰ καὶ μεγάλα ἐγκώμια εἰπωσα περὶ αὐτοῦ, καὶ τέλος, προσθεῖσα καὶ φρικτότατα ἐπιτίμια καὶ ἀναθέματα ἐναντίον εἰς τοὺς ἀντιφερομένους, καὶ πολεμοῦντας τὴν εἰς αὐτὸν ὀφειλομένην δόξαν τε καὶ τιμήν.

Ταῦτα ὡς ἐκ τοῦ συνοδικοῦ γράμματος, τὸ δ. ποῖον καὶ μετὰ τὸ τέλος τοῦ παρόντος ἐγχειρήματος, ὑποσχόμεθα καὶ αὐτολεξεὶ νὰ τὸ καταγράψωμεν ἐνταῦθα χάριν τελείας εἰδήσεως.

Λοιπόν, ἀφ' οὗ ἐκ τούτων δύναται καθ' ἕνας νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς αὐτοῦ ἁγιότητος, μένει τώρα εἰς ἐμὲ νὰ πραγματεύσωμαι, καθ' ὅσον δύναμαι, τὰς ἀρχάς, καὶ τὰ μέσα, καὶ τὰ τέλη τῆς πανοσίου ζωῆς του, δείχνοντας ἐν εἴδει διηγήσεως, τίς καὶ ποῖος ἐστάθη, τί ἔπραξε, καὶ ποῖον ἔδωκε τέλος, διὰ νὰ λάβῃ καθ' ἕνας τὴν πρέπουσαν ὑπόληψιν καὶ ἐκ-

ἀυλάβειαν, εἰς ἕνα τοιοῦτον Τρισμακάριστον καὶ θειότατον Ἱεράρχην, ὁποῦ ἐστάθη, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, τὸ μόνον ἄσυλον ταμεῖον τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, καθὼς ἐν καιρῷ θέλει τὸ δείξει ὁ λόγος σαφέστατα.

Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἀναγινώσκοντας, νὰ χαρίσην εἰς ἐμὲ ἀδελφικὴν συγγνώμην, ἂν εἰς πολλὰ τῆς διηγήσεως ταύτης φαίνωμαι ἐλλιπής· ἐπειδὴ καθὼς προλαβὼν εἶπα, ἡ κοινὴ δυσυχία τοῦ ἡμετέρου γένους, μᾶς ἐστέρησεν ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ εἴδησιν τῆς ἀρχῆς καὶ προχωρήσεως τῶν ἀστικτικῶν καὶ ὁσιακῶντα κατορθωμάτων· τὰ ὁποῖα, καὶ τὰ ἀκόλουθα τούτων, περιεῖχεν ἀναμφιβόλως πληρέστατα ὁ τότε συγγραφεὶς βίος τοῦ συγγνώμη, λοιπὸν ἀδελφοὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν, ἐπειδὴ τόσα μόνον θέλομεν εἰπῆ, ὅσα σποράδην ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δυνάμεθα εἰς ἄλλους νὰ εὑρωμεν, καὶ νὰ τὰ συνάψωμεν εἰς ἕνα εἱρμόν· ὧν τὰ πλεῖστα θέλει μοὶ χορηγήσει Σίλβεστρος ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης ὁ καλούμενος Συρόπουλος, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ψευδοενώσεως.

Ἀλλ' ὅτε κάλλη φραάσεων καὶ χάριτας ῥητορικὰς ἐγὼ ἐνταῦθα ἐπαγγέλλομαι. οἶδε γὰρ ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης θεός, καὶ ἔτι ἡ μακαρία ψυχὴ τοῦ θείου μου τούτου πατρὸς, ὅτι μόνος ὁ διακαὴς τῆς καρδίας μου ζῆλος διήγειρε τὸ πνεῦμά μου εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, Ἅμα μὲν διὰ νὰ παραστήσω εἰς ὅλους, πόσον εἶναι τὸ χρέος μας, εἰς τὸν μέγιστον καὶ θειότατον τοῦτον εὐεργέτην μας, καὶ ἐντεῦθεν, διὰ νὰ κηρύττεται παντοχοῦ εἰς δόξαν Θεοῦ, ὅτι μόνη ἡ ἐδική μας ἁγία Ἐκκλησία τρυγᾷ καὶ ἀπολαμβάνει εὐτυχέστατα τὰς καρπὰς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. τὸ ὁποῖον, ὅσον ἀποδείχνει αὐτὴν πε-

περιφανῆ καὶ ἔνδοξον, ὡς μόνην ἀληθινὴν ὖσαν καὶ ὀρθόδοξον, ἄλλο τόσον ἀποβαίνει εἰς αἰώνιον καταισχύνην καὶ ὄνειδος τῆς ἀντικειμένης καὶ ἐχθρᾶς της, ὁπῦ δὲν πάυεται ἀπὸ τὸ νὰ συκοφαντῇ ἀκατάπαυστα, τὴν ἐδικήν της ἀθωότητα καὶ ἁγιότητα.

Λοιπὸν, διὰ νὰ ἀρχήσω, ὅθεν ἄρχεσθαι σύνηθες, Πατρὶς μὲν τῦ θείυ τύτυ ἀνδρὸς, ἡ πάλαι καὶ νῦν τῶν πόλεων βασιλέυυσα ἐγένετο, ἡ Κωνσταντινούπολις λέγω, ἡ ποτὲ μὲν ὡς μήτηρ Σάῤῥα, ἀγαθὴ καὶ φιλτάτη, νῦν δὲ ὡς εἰς Ἄγαρ μεταῤῥαφεῖσα τὴν βάῤβαρον, μισητὴ καὶ ἐπαχθὴς μητριά. γονεῖς δὲ αὐτῦ τίνες καὶ ποῖοι τάχα νὰ ἐσάθησαν, δὲν, εἶναι φανερὸν ἐξ ἱστορίας, διὰ τὴν ἄνω εἰρημένην αἰτίαν, τῦτο δὲ εἶναι ὁμολογήμενον, ὅτι καὶ χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι ἦσαν κατὰ τὸ σέβας, καὶ λαμπροὶ ἔτι κατὰ τὸν βίον. τὸ ὁποῖον, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἐπωνομίαν τῶν εὐγενικῶν συμπεραίνεται (εὐγενικοὶ γὰρ κατ' ἐξοχὴν ἐπ' ὠνομάζοντο οἱ γενάρχαι τῆ Μάρκα καὶ πρόγονοι) ἀλλὰ πολὺ περισσότερον δυνάμεθα νὰ τὸ στοχασθῶμεν, καὶ ἀπὸ τὴν εὐγενεστέραν ἀγωγὴν καὶ ἀνατροφὴν τῶν παιδίων τυς· ἐπειδὴ ἂν ἡ παιδεία, κατὰ τὸν εἰπόντα σοφὸν, καὶ καθὼς μᾶς τὸ δείχνει ἡ καθημερινὴ δοκιμὴ, χρειάζεται δαπάνην ὐ σμικρὰν, ἡ δὲ τῶν πτωχῶν κατάστασις, δὲν συγχωρεῖ νὰ προχωρῶν εἰς πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ πολυχρόνια μαθήματα, ἂν ὕτως ἔχῃ λέγω τὸ πρᾶγμα, καθὼς καὶ ἔχει, φανερὸν εἶναι λοιπὸν, πῶς οἱ γονεῖς τύτυ, δὲν ἦσαν ἄνθρωποι ἄσημοι καὶ ἀυτελεῖς, ἀλλὰ καὶ περιφανεῖς μάλιστα, καὶ λαμπροὶ κατὰ τὸν βίον· ἐπειδὴ τόσον ὁ ἱερὸς Μάρκος, ὅσον καὶ ἕνας ἄλλος ἀυτάδελφος τύτυ Ἰωάν-

νης

νὴς τὰνόμα, δὲν ἐσάθησαν μετρίας παιδεύσεως ἄνθρωποι· μάλισα ἐχρημάτισαν ϗ τόσον θαυμασοὶ, ὡσε ὁπῶ ἀναμεταξὺ εἰς τὰς πρώτας τῶ τότε καιρῶ, αὐτοὶ δὲν εἶχον τὰ δευτερεῖα εἰς κάθε εἶδος μαθήσεως.

Ἐπειδὴ, ἀγκαλὰ ϗ ἔπνεε τὰ λάθια ἡ Βασιλεία τῶν ῥωμαίων κατ' ἐκείνας τὰς καιρούς, ϗ τὰ πράγματα εὑρίσκοντο εἰς τὴν ἐσχάτην ἀκαταστασίαν, ϗ οἱ φόβοι τῶν προφανῶν κινδύνων πανταχόθεν τὰς περιεκύκλωναν, ὅμως ϗ μὲ ὅλα ταῦτα, τὸ φιλομαθέστατον γένος μας, δὲν ἔπαυσεν τότε ὔτε τόσην ἀνορεξίαν εἰς τὰ μαθήματα, ὔτε τόσην σέρησιν ἀπὸ ἄνδρας ἐπισήμους, καθὼς τὴν σήμερον· ἤκμαζον τότε οἱ χρυσολωραὶ, οἱ γεμισταὶ, οἱ σχολάριοι, οἱ Βρυένιοι, οἱ Θεόδωροι γαζαῖοίτε καὶ ἀγαλλιανοὶ, ϗ ἄλλοι πάμπολοι, τότε δὴ ϗ ἡ εὐγενικὴ αὕτη ξυνωρὶς ὁ Μάρκος λέγω ϗ Ἰωάννης, μὲ ἄλλως μὲν ἐξισῶντο, ϗ τὰ πρωτεῖα ἐν τοῖς πρώτοις εἶχον, ἄλλως δὲ ϗ πολλῶ τῶ μέτρω ὑπερέβαινον ϗ ἄκροι φιλόσοφοι ϗ ἐπισήμονες ἐγνωρίζοντο ϗ ἐκηρύττοντο. ὅτι δὲ ἀληθῶς λέγω, τὴν μὲν σοφίαν τῶ θείω Μάρκου, ϗ αὐτοὶ οἱ εἰδικοίτω λόγοι ϗ οἱ ἀγῶνες μαρτυρῶσι, ϗ πολλοὶ συγγραφεῖς ταύτην ὑπερθαυμάζουσιν. ὁ δὲ Ἰωάννης τόσον ὁμολογεῖται πεπαιδευμένος εἰς τὸ ἄκρον, ὥσε ϗ ἐπωνομίαν ἔλαβε τὸν φιλόσοφον, κατ' ἐξοχὴν ὕτω καλούμενος ϗ γνωριζόμενος, καθὼς μαρτυρῶσι ϗ πολλαὶ τότω πρὸς θεὸν εὐχαὶ, πανταχῶ τὴν Ἰωάννω τῶ φιλοσόφω ϗ εὐγενικοῦ ἐπιγραφὴν φέρουσαι· δηλοῖ δὲ ἔτι μᾶλλον τὴν τότω σοφίαν ἡ εὐσοχωτάτη ϗ παρρησίος ἀντίρρησις εἰς τὸν ψευδώνυμον ὅρον τῶ φλωρεντινῶ συνεδρίω, εἰς τὸν Γάμον εὑρισκομένη τῆς Κατάλαγῆς.

Λοι-

Λοιπὸν οἱ τόσον λαμπροὶ καὶ περιφανεῖς τὴν σοφίαν, ἔπεται ὅτι καὶ γεννητόρων ἦσαν λαμπρῶν καὶ περιφανῶν, δυναμένων εἰς δαπάνας ἐξαρκεῖν τόσον πολλὰς καὶ ἀναγκαίας, ὅσον ἐζήτει καὶ ὁ τοσοῦτος ὄγκος τῆς μεγίστης ταύτης ἐμπορίας δηλαδὴ τῆς μαθήσεως. Ἀλλὰ τί συμβάλλεται καὶ νὰ ἠξεύρωμεν, ἂν ἐκεῖνοι ἦσαν, ὄχι χαμερπεῖς καὶ ἐνδεεῖς, ἀλλ' ὑψηλοὶ καὶ πλούσιοι; μάλιστα καὶ συμβάλλει λέγω ἐγὼ τὰ μέγιστα πρὸς ἔπαινον. ἐπειδὴ δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ νὰ εἶναι τινὰς γυμνασμένος εἰς τὴν σκληρὰν καὶ ταπεινὴν ζωὴν, ὡσὰν ὅταν γεννηθῇ μέσα εἰς τρυφὰς καὶ ἀναπαύσεις· καὶ ἔπειτα θελημάτιχῶς νὰ τὰς ἀποχραφῇ, καὶ νὰ προτιμήσῃ τὰς κακοπαθίας τῆς ἐπιπόνου ζωῆς, διὰ τὴν αἰώνιον· κἀίτοι λοιπὸν οἱ καλοὶ οὗτοι ἐκ τοιούτων ὁρμώμενοι, ὅμως κατέπτυσαν ἅπαντα οἱ μακάριοι, καὶ γένος, καὶ πλοῦτον, καὶ τρυφὰς, καὶ ἡδονὰς, καὶ τὰς ἐκ βασιλέων τιμὰς καὶ δόξας, εἰς τὰς ὁποίας τοὺς ἐκάλει, καὶ τοῦ γένους ἡ λαμπρότης, καὶ τῆς μεγάλης των προκοπῆς ἡ ἀξιότης· καὶ οὐδὲν τούτων ἐδυνήθη νὰ ταπεινώσῃ τὸν ὑψηλὸν τῆς ψυχῆς των λογισμὸν, ἀλλὰ σκύβαλα ἡγήσαντο πάντα, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, ἵνα μόνον τὸν Χριστὸν κερδήσωσιν. ὅθεν καὶ ἀποταξάμενοι Κόσμον καὶ τὰ ἐν Κόσμῳ, ἐπροτίμησαν προθυμότατα νὰ συκώσων τὸν ἁλαφρὸν ζυγὸν τοῦ κυρίου, καὶ νὰ σταυρώσων τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, μὲ τοὺς ἀγῶνας τῆ ἀγία καὶ ἀγγελικῆ σχήματος. τὸ ὁποῖον καὶ τῳόντι ἐκατώρθωσαν θαυμασιώτατα. Ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τοῦ φιλοσόφου Ἰωάννου, τὸν ὁποῖον καὶ διάκονον καὶ Νομοφύλακα τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας εὑρίσκομεν ἐπιγραφόμενον, ἐχέτωσαν τέλος ἐνταῦθα, τὰ δὲ περὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου Μάρκου, ἂς φέρωμεν εἰς μέσον, καθὼς ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ὑπέσχετο. Ἀλλ' ὦ τύχη φθονερὰ, καὶ χρόνου παυδαμάτορ, καὶ τῶν καλῶν

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΟΡΤΑΝΤΣΟΥ
Ε.Μ.Π. Δημητρακ. τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

λῶν ἁπάντων ἀφανιςικέ· δὲν ἔχομεν ἀδελφοὶ σαφῶς νὰ εἰπῶμεν, πῶ ἔςησε τὴν παλαῖςραν τῶν ἀσκητικῶν τȣ ἀγώνων, μετὰ τὴν ἀποταγὴν τῆς κοσμικῆς ματαιότητος, ὗτος ὁ ȣρανόφρων ἄνθρωπος· ἀγνοῶμεν τὰ κατὰ μέρος ἡρωϊκάτȣ παλαίσματα. δὲν ἠξεύρομεν καταλεπτῶς, πῶς, καὶ πόσον ηγωνίσθη εἰς ἀπονέκρωσιν τῶν παθῶν. πόσην ἐπίτασιν ἔδειξεν εἰς τὰς νηςείας· πόσην καρτερίαν εἰς τὰς ὁλονυκτίȣς ἀγρυπνίας. τὴν κατάνυξιν· τὰ δάκρυα. τὰς ἱερὰς ἀναβάσεις τῆς ψυχῆς τȣ, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἡ καλὴ καὶ θεία Μήτηρ ἡσυχία ἠξεύρει νὰ γεννᾷ, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐδικῶν της ἐραςῶν· τῶν ὁποίων ὅλων τȣ́των ἕνα εἶναι τέλος ἡ μακαρία θεωρία καὶ θέωσις, καθὼς μᾶς τὰ ἐξηγȣῦν, ἐκεῖνοι ὁπȣῦ μὲ τὸ ἔργον τὰ ἐδοκίμασαν· ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλον ὁπȣῦ Ἱςορικῶς καὶ κατὰ μέρος, μένȣσιν ἄγνωςα εἰς ἡμᾶς τὰ ἀσκητικάτȣ κατορθώματα, ἔχομεν ὅμως κεφαλαιωδῶς παρὰ πολλῶν ἀξιοπίςων ἀνδρῶν τȣῦ ἐδικȣῦ τȣ καιροῦ, τȣῦτο ὁμολογȣ́μενον, ὅτι ὅσα δύνανται νὰ συςήσȣν καὶ νὰ χαρακτηρίσȣν μίαν ἁγίαν ζωὴν, ὅλα μὲ θαυμάσιον τελειότητα, πρὸ τῆς ἀρχιερωσύνης τὰ ἐκατώρθωσεν. ἔςω πρῶτος εἰς μαρτυρίαν, κάποιος Ἱερομνήμων, ἄνθρωπος θεοσεβὴς, τῆς εὐσεβείας ζηλωτὴς, διδάσκαλος ἐν Βυζαντίῳ μὲ φήμην πολλὴν, ἕως καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη τῆς Πόλεως, καὶ σύγχρονος τȣῦ ἁγίȣ τȣ́τȣ ἀνδρός. ὗτος κάμνει ἕνα διάλογον μὲ ἕνα μοναχὸν ξένον ἀπὸ τὰ εὐχάϊτα, ἐπάνω εἰς τὴν ἤδη γενομένην ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ ψευδοσύνοδον, περὶ τῆς ὁποίας ὁ μοναχὸς ὡς ξένος ἠρώτα νὰ μάθῃ τὰ γενόμενα. ὁλόγος ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τȣῦ Ἐφέσȣ τὸ ὄνομα, καὶ ὁ μοναχὸς ἐρωτᾷ τὸν Ἱερομνήμονα μὲ αὐτὰ τὰ λόγια, ὅτι ἀκȣ́ω περὶ τȣ́τȣ τȣῦ ἀνδρὸς τȣῦ Ἐφέσȣ λέγω, φήμην μεγάλην καὶ ἐπαινετήν· καὶ ὁ Ἱερομνήμων ἀποκρίνεται μὲ

τὰς

Ε.Π.Α. ΠΙΝΑΚ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τὰς λέξεις αὐτάς „ Θαυμάσιος ὁ ἄνθρωπος, (ἤ-
„ τοι ὁ Ἐφέσου) πᾶσι πνευματικοῖς χαρίσμασι
„ κεκοσμημένος, καὶ παντοίας θείας σοφίας ἀνέ-
„ πλεως, πρὸ τῆς Ἀρχιερωσύνης βίον ἀσκήσας
„ ὁσιακόν „ . Ἀκοῦτε χριστιανοὶ τί ἐμαρτύρησεν
οὗτος ὁ καλὸς διδάσκαλος περὶ αὐτοῦ; ἦτον, λέ-
γει, θαυμάσιος. διατί; ὅτι ἦτον ἐσολιθμένος μὲ
τὰ διάφορα χαρίσματα τοῦ ἁγίου πνεύματος· ἀλλὰ
πῶς ἠξιώθη τούτων τῶν χαρισμάτων; μὲ τὸ νὰ
ἡσυχάσῃ καὶ ἠγωνίσθη εἰς τὴν ἡσυχίαν, καὶ ἐπέκτη-
σεν ὁσιακὴν ζωήν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ φήμη του ἦτον
μεγάλη, καὶ παντάχου ἐξαπλώνετο, καθὼς ἔλεγεν
ὁ ξένος ἐκεῖνος μοναχός· ἀλλὰ καὶ κατωτέρω εἰς
ἄλλο μέρος, ὁ αὐτὸς Ἱερομνήμων, ἀφ' οὗ εἶπεν, ὅτι
πάντες ἐπρόδωκαν τὴν εὐσέβειαν, πλὴν τοῦ ἁγίου
Ἐφέσου, διὰ νὰ μὴ νομισθῇ, πῶς τὸν εἶπεν ἅγιον,
καθὼς κάθε ἀρχιερέα νὰ λέγωμεν συνηθίζομεν,
εἶπε κατόπιν καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ ἁγιότητι βίου καὶ σο-
φίᾳ λόγων ἐκεκόσμητο.

Ἔτσι δεύτερος μετὰ τὸν Ἱερομνήμονα, Γεώρ-
γιος ὁ σχολάριος, σύγχρονος καὶ αὐτὸς τοῦ ἁγίου,
ὅστις καὶ μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐχρημάτισε Πα-
τριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γεννάδιος μετονομα-
σθεὶς ἔτι τῆς Βασιλείας κρατούσης πρότερον· οὗτος
εἰς τὸ σημείωμα, ὅπου κάνει περὶ τῆς ἱερᾶς Συνό-
δου τῆς γενομένης κατὰ Γωάννου τοῦ Βέκκου τοῦ κακῶς
πατριαρχήσαντος εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Βασιλέως Μι-
χαὴλ παλαιολόγου τοῦ λατινόφρονος, εἰς τὸ σή-
μειωμα ἐκεῖνο λέγω, ἀφ' οὗ πολλὰς ἁγίας καὶ θείας
διδασκάλους ἐπαρίθμησεν, ὅπου ἐδέχθησαν καὶ ἐσυμ-
φώνησαν μὲ ἐκείνην τὴν Σύνοδον, τελευταῖον, καὶ
περὶ τοῦ θείου τούτου πατρὸς λέγει, δι' ὁ καὶ οὗτος ὁ
ἱερώτατος Ἐφέσου Μάρκος τοῖς μακαρίοις ἐκείνοις
προσέθεικαι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τῶν ἁγίων ἀπο-

λει-